

Reactie van de Branches Gespecialiseerde Zorg voor Jeugd (BGZJ) op 'de Wijziging van het Besluit Jeugdwet in verband met de Wet rechtspositie gesloten jeugdhulp'¹

De BGZJ is blij dat er voorwaarden gesteld worden aan de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen. De ambitie van de JeugdzorgPlusinstellingen is immers de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen terug te dringen en zij willen er naar toe om jongeren te ondersteunen bij hun hulpvraag zonder daarbij dwang te gebruiken. De onderliggende waarde van de JeugdzorgPlus is dat alle kinderen recht hebben om zichzelf positief te kunnen ontwikkelen. De voorwaarden die in het Besluit Jeugdwet gesteld worden, zien wij als ondersteunend hieraan.

Bij het formuleren van onze reactie op de wijziging van het Besluit Jeugdwet hebben we specifiek gekeken naar de uitvoerbaarheid van de artikelen voor de jeugdhulpaanbieders. Hieronder treft u de reactie artikelsgewijs aan. Bij een aantal artikelen hebben we behoefte aan verduidelijking en bij een aantal doen we een verzoek tot aanpassing.

Reactie artikelsgewijs

Artikel 6.1.2 lid 1:

'*Voldoende privacy*' is een vaag begrip. Het verdient de voorkeur om aan te geven dat de persoonlijke levenssfeer niet geschonden mag worden (dus een recht van de jeugdige op bescherming van de persoonlijke levenssfeer), maar alleen wanneer dit noodzakelijk is uit oogpunt van bescherming en veiligheid voor jeugdigen. De inbreuk moet uiteraard proportioneel zijn, voldoen aan de subsidiariteits- en effectief.

Artikel 6.1.2 lid 2:

Het is belangrijk, zoals beschreven in artikel 10.2, dat er een overgangperiode is voor het aanvullen/implementeren van een veiligheidsplan. We stellen het op prijs dat in dit artikel een overgangperiode van zes maanden opgenomen is.

In lid 2 staat dat er een veiligheidscoördinator moet worden aangewezen. Onze vraag is waar deze veiligheidscoördinator aan dient te voldoen en of hier specifieke opleidingseisen aan gesteld worden. Hierover zou meer duidelijkheid moeten worden gegeven.

Wat hierbij ook mist is, is een duidelijker specificatie van het begrip '*sociale veiligheid*' voor medewerkers en jongeren. Het lijkt ons goed als hier meer kader aan wordt gegeven. Van belang hierbij is dat medewerkers voldoende tijd en mogelijkheden krijgen voor reflectie en communicatie met collega's en ouders als de sociale veiligheid in het geding is geweest.

In de nota van toelichting staat: "In dit verband is het van belang dat er een handreiking Bouwstenen Veiligheid jongerenraad voor de jongerenraden in de residentiële jeugdhulp in voorbereiding is."

Niet duidelijk is of deze handreiking landelijk voorbereid wordt of dat iedere instelling deze handreiking zelf dient voor te bereiden. Wij verzoeken u dit te verduidelijken.

¹ In de wetstekst wordt gesproken over gesloten jeugdhulp en gesloten accommodaties. Hier vallen ook de kleinschalige (woon)vormen onder. De term JeugdzorgPlus is hierbij passender omdat de focus veel minder op geslotenheid ligt en veel meer op de Plus van de JeugdzorgPlus.

Artikel 6.2.2:

Het is beter om te formuleren wie de camerabeelden **wel** mogen zien en met welk doel (zie voor de doelen art. 3.7 Jeugdwet). Immers, ook voor mensen die wel betrokken zijn, zal het niet automatisch nodig zijn dat ze de camerabeelden bekijken.

Heeft lid 3 betrekking op intern onderzoek door instelling? Deze beperking zou in de wet (of toelichting) moeten worden opgenomen.

Artikel 6.2.3 lid 4:

Niet duidelijk is wat onder 'verantwoorde wijze' wordt verstaan en waar de opleiding voor 'het proportioneel en op verantwoorde wijze toepassen van vastpakken en vasthouden' aan dient te voldoen c.q. op gericht dient te zijn. Wij verzoeken u dit te verduidelijken.

Artikel 6.2.4 lid 1:

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en het beperkte aantal opleidingsplaatsen voor gekwalificeerde gedragswetenschappers is dit momenteel voor jeugdhulpaanbieders lastig te realiseren. Om dit te kunnen realiseren doen wij u het dringende verzoek om toe te staan – eventueel voor een bepaalde overgangperiode van 2 à 4 jaar - dat een basis-gedragswetenschapper ook dit oordeel kan geven in een delegatie-constructie. Daarnaast verzoeken wij u, om dezelfde reden, de mogelijkheid te bieden om het beoordelen van maatregelen te beleggen bij o.a. kinder- en jeugdpsychiaters en de Verpleegkundig Specialist GGZ Jeugd.

Artikel 6.2.4 lid 3:

Ook hierbij verzoeken wij u, gelet de krapte op de arbeidsmarkt en het tekort aan opleidingsplekken, om in dit artikel de mogelijkheid op te nemen om met delegatie-constructie te werken.

Artikel 6.2.5:

Verschillende JeugdzorgPlusinstellingen hebben in het kader van de transformatie middels SPUK-middelen ruimtes afgebouwd/omgebouwd of gaan deze nog ombouwen. Aangezien er voorheen geen programma van eisen bekend was, is het mogelijk dat omgebouwde ruimtes niet geheel aansluiten bij de in dit artikel opgenomen eisen. Daarbij adviseert het ministerie nu om een deel van de SPUK-middelen te gebruiken om financiële gaten te dichten bij instellingen die snel afbouwen.

Wij wijzen u er dan ook op dat jeugdhulpaanbieders mogelijk extra financiële middelen nodig hebben om alsnog aan genoemde eisen te kunnen voldoen.

Artikel 6.2.6, lid 1

".....kan rechtstreeks contact hebben met een jeugdhulpverlener....." is een tamelijk vrijblijvende formulering. Een formulering in de vorm van een recht van de jeugdige of een zorgplicht van de instelling biedt meer waarborgen, bijv. als volgt: *"...dat de jeugdhulpverlener bereikbaar is voor rechtstreeks contact als de jeugdige dat wenst...."*.

Artikel 6.2.7, het beperken van contacten met personen buiten de gesloten accommodatie, nota van toelichting (pag.2)

"Een jeugdige kan worden verboden om een bepaalde periode contact te hebben met bepaalde personen."

Het is niet duidelijk hoe vastgelegd contact in het hulpverleningsplan zich verhoudt tot aanwijzingen vanuit jeugdreclassering. Wij verzoeken u dit te verduidelijken.

Artikel 6.2.7 lid 3:

Wij willen aan het recht op gebruik van telefoon en eigen communicatiemiddelen geen minimumtermijn per dag koppelen en vinden dat toegevoegd moet worden dat het om de **eigen** mobiele telefoon of ander communicatiemiddel moet gaan.

De instelling wil maatwerk bieden en kan zelf met de jongere en/of ouder afspraken over telefoongebruik maken, daarom vinden wij dat er geen minimum aan gesteld moet worden. Lid 1a en lid 1b geven hier voldoende ruimte voor. Ons advies is wel om op te nemen dat als telefoongebruik beperkt wordt, dat dan een plan gemaakt wordt hoe de jongere hierin steeds meer ruimte te geven.

Artikel 6.2.7 lid 5:

Is het werkbaar en verantwoord dat er geen mogelijkheid bestaat om vooraf of tijdens gebruik van andere communicatiemiddelen toezicht te houden en eventueel in te grijpen?

Artikel 6.2.9 lid 2 en 3:

In artikel 6.3.2.5 van het wetsvoorstel is bepaald dat de middelen of voorwerpen in beslag worden genomen en voor de jeugdige worden bewaard, met zijn toestemming worden vernietigd dan wel worden overhandigd aan een opsporingsambtenaar.

Deze artikelen schrijven voor dat wanneer middelen of voorwerpen worden aangetroffen, de jeugdige de gelegenheid krijgt deze in te leveren met de keuze tot bewaring. Wil de jeugdige niet inleveren, dan wordt het in beslag genomen. Dit is niet makkelijk uit te leggen aan jeugdigen en medewerkers. Middelen worden gevonden, maar de jeugdige mag het vervolgens nog inleveren.

De huidige werkwijze is dat een jeugdhulpmedewerker voorafgaand aan controle de jeugdige vraagt of deze iets in te leveren heeft. Dan kan een jeugdige de keuze maken al dan niet in te leveren en worden spullen op verzoek bewaard tot aan vertrek. Deze werkwijze is autonomie bevorderend. Wij verzoeken u dit artikel aan te passen conform deze werkwijze.

Als het gaat om bij wet verboden middelen of voorwerpen dan is het niet logisch als de jeugdhulpaanbieder deze bewaart voor de jeugdige, want dan werkt de aanbieder indirect mee aan een strafbaar feit. Wij pleiten er voor op te nemen dat het een wettelijke plicht is om verboden middelen of voorwerpen te overhandigen aan een opsporingsambtenaar. Indien de jeugdige dat wenst namens hem en anders anoniem op naam van de instelling.

Artikel 6.2.10, lid 3:

"Binnen uiterlijk tien dagen onderzoekt het laboratorium de urine uitsluitend op de aanwezigheid van gedragsbeïnvloedende middelen en informeert het laboratorium de jeugdhulpaanbieder over de uitslag."

De jeugdhulpaanbieders kunnen niet afdwingen dat het laboratorium binnen uiterlijk 10 dagen de urine onderzoekt. Kan VWS er voor kunnen zorgdragen dat deze onderzoeken voorrang krijgen bij laboratoria?

Waarom is niet aangesloten bij al bestaande regelingen op dit gebied?

Artikel 6.3.2:

In dit artikel is niet aangegeven of dit een onafhankelijke klachtencommissie dient te zijn (analoog aan de klachtencommissie Wvvggz) of dat dit geen vereiste is.